

Inhoud

Laatste nieuws	1
De naam Operatie Pelios	1
Evaluatie: tussenbalans	2
Colofon	2
Zelfzoekmodel: de praktijk	2
Consulenten aan het woord	3
The X Train	4
Nationale samenwerking	4

De naam: Operatie Pelios

'... Zes uur later gleed een ruimteboot van het type 45-G als een zilveren druppel uit de zwarte hemel van de maan. De landingsbaan in de Zee der Tranen werd verlicht door gele en witte schijnwerpers en op de top van de berg Pelios in de buurt brandde een rood en groen baken...' (Uit 'De Wereldbedenker' van Jack Vance)

Het is de mensheid na eeuwen daadwerkelijk gelukt om een voet op onze maan te zetten. Iets waarvan men lange tijd dacht dat het onmogelijk was, werd mogelijk. Arbeidsgehandicapten ervaren veel moeilijkheden om zich een positie op de arbeidsmarkt te verwerven: zowel zichzelf als de werkgevers geloven er vaak niet in. De berg Pelios in bovengenoemd citaat was nog niet nader verkend. Ook binnen Operatie Pelios worden onbetreden paden ingeslagen, waardoor nieuwe perspectieven ontstaan.

Laatste nieuws

Verlenging - Operatie Pelios wordt met een half jaar verlengd en zal dus lopen tot 15 mei 2005. Omdat de beschikking vanuit het ministerie, voor de start van het project, pas laat is afgekomen heeft het project vertraging opgelopen. Met deze verlenging hebben we alsnog genoeg tijd om ook de arbeidsgehandicapte deelnemers uit de laatste trainingsgroep nog een vervolgtraject te kunnen bieden, en kan in het najaar de werkgeverstraining plaatsvinden. Een ander voordeel van deze verlenging is dat er meer tijd is voor de evaluatie van het project, die wordt uitgevoerd door het Centrum voor Arbeid en Beleid onder coördinatie van de Rijksuniversiteit Groningen. De in Operatie Pelios toegepaste methodiek evenals de innovatieve reïntegratiestrategieën kunnen nog langer worden getoetst aan de praktijk. Zodoende zal er in mei 2005 een beter onderbouwde, vollediger eindbalans kunnen worden opgemaakt.

Stand van zaken per 13 juli 2004 – Van de 99 deelnemende arbeidsgehandicapten zitten er 12 in de laatste trainingsgroep. Deze training wordt in september 2004 afgerond. Van de overige 87 mensen hebben 28 een stageplek (in sommige gevallen betekent dit: een tweede stage) en 11 regulier werk gevonden.

Bezoek van het Agentschap – Op 22 juni hebben twee vertegenwoordigsters van het Agentschap SZW een monitorbezoek gebracht aan Operatie Pelios. Zij zijn ontvangen bij Toeleiding naar Arbeid en hebben nader kennisgemaakt met de praktijk van het project. Consulenten hebben verteld over hun taken en het begeleidingsproces, en twee arbeidsgehandicapte deelnemers hebben hun ervaringen binnen Operatie Pelios gedeeld. De vertegenwoordigsters van het Agentschap waren enthousiast over deze levendige presentatie.

Meer nieuws – Kijk ook op onze website:
www.operatiepelios.nl

- TIP -

Het dubbeldikke juli-/augustusnummer van het **Maandblad Reïntegratie** heeft 'Kleinschalige Projecten' als thema.
Operatie Pelios komt daarin uitgebreid aan de orde!

Evaluatie: tussenbalans

Gedurende de hele looptijd van het project vindt er een evaluatie plaats onder coördinatie van de Rijksuniversiteit Groningen. In dat kader worden onder andere (gefaseerde) interviews gehouden met alle deelnemers aan het project; de tweede interviewronde met de arbeidsgehandicapten is nog in volle gang. De beperkingen binnen deze doelgroep variëren enorm: van paranoïde schizofrenie tot rolstoelgebonden zijn t.g.v. een spierziekte. De meerderheid heeft de beperking gedurende zijn/haar leven gekregen. Hoewel tweederde van de geïnterviewden de eigen gezondheid beoordeelt als goed tot uitstekend, voelt ongeveer de helft zich in het dagelijks leven beperkt door lichamelijke klachten en eenderde door psychische klachten. De belangrijkste redenen om (weer) te gaan werken zijn: geld verdienen c.q. niet meer afhankelijk zijn van een uitkering, het verkrijgen van (meer) sociale contacten en de wil om zich te bewijzen. De eerste tussenmetingen geven aan dat de deelnemers grotendeels tevreden zijn over de training en hun traject. Genoemde positieve effecten zijn: meer zelfvertrouwen en bewustwording, meer inzicht in mogelijkheden en onmogelijkheden, de arbeidshandicap beter kunnen plaatsen, en het gevoel beter voorbereid te zijn op een baan. Vooral het groepsproces en de contacten met lotgenoten in de training worden belangrijk gevonden. Als minder positief werd de groepssamenstelling genoemd (sterk gemengd qua opleidingsniveau, leeftijd en soort handicap). Een aantal deelnemers had liever een homogener groep gehad, en vooral hoger opgeleiden vonden het startniveau van de training te laag. Vergeleken met het begin van de training weten nu meer deelnemers wat voor soort werk ze willen doen, hebben minder mensen pijnklachten bij dagelijkse bezigheden en zijn voornamelijk psychische klachten gemiddeld afgenomen. Bijna de helft van de geïnterviewden gaf aan dat de training langer had mogen duren omdat het hen zo veel opleverde.

Colofon

Oplage : 500
 Redactie : Inge Vink
 Eindredactie : Wim Schuiten, Tineke van de Velde
 Reacties : info@tna.nl

Zelfzoekmodel: de praktijk

Het Zelfzoekmodel is één van de drie reïntegratiestrategieën van Operatie Pelios. Binnen deze strategie kun je een aanvraag indienen voor de financiering van een voorziening of activiteit, die een duidelijk aantoonbare bijdrage levert aan het verwerven of behouden van werk; aanvullende voorwaarde is dat er ook daadwerkelijk sprake is van werk, of op zijn minst een harde baangarantie.

Ina Hageman, deelnemster aan Operatie Pelios, is vanwege haar reumatische artritis in verhouding veel energie kwijt aan reizen, wat ten koste gaat van haar werk. Daarom had zij eerst financiering aangevraagd voor het behalen van een rijbewijs, met als extra argument dat zo haar actieradius voor sollicitaties vergroot kon worden. Deze aanvraag werd vervolgens beoordeeld door de commissie, bestaande uit de projectmanager en vertegenwoordigers vanuit de UWV en Sociale Zaken. De aanvraag werd afgewezen: een rijbewijs kon niet gezien worden als puur en alleen werkgericht, en daarbij zou er dan ook nog een auto moeten komen. Het standpunt bleef echter: gemotoriseerd vervoer was noodzakelijk. Mede ondersteund door een medische verklaring van haar reumatoloog, diende Ina een tweede aanvraag in, ditmaal voor een scooter. Deze aanvraag werd wél gehonoreerd. Ina heeft nu de kosten voor een scooter, helm, slot en verzekering vergoed gekregen, hetgeen neerkomt op ongeveer €2300,-.

Consulenten aan het woord

Richard van der Kamp, Riet de Jager

De arbeidsgehandicapte deelnemers aan Operatie Pelios krijgen vanaf de start van hun traject, en dus al naast de training, individuele begeleiding van een vaste consulent. Richard hoort veel positieve geluiden over de training, ondanks de weerstand die sommige deelnemers in het begin wel eens voelen: "Het ervaren van weerstand levert vaak al nieuwe aanknopingspunten op. Iemand wordt bijvoorbeeld iets gevraagd wat hij liever niet wil vertellen, of krijgt een opdracht waar hij het nut niet van inziet. Op dat moment, in die training, moet die persoon daar direct op reageren. Met zijn consulent kan hij het achteraf rustig bespreken en de situatie op een rijtje zetten. Met nieuw inzicht kan hij vervolgens bewuster omgaan met volgende situaties. Iemand leert bijvoorbeeld beter zijn eigen rol te zien in conflicten, en legt de schuld niet meer uitsluitend bij de tegenpartij." Riet vertelt: "Hier werken we aan het opbouwen van positieve ervaringen. De mensen hebben vaak al zo veel negatieve dingen meegemaakt. We zeggen wel: 'De enige die je kunt veranderen ben jijzelf'. Ik vergelijk het altijd met een bus: je kunt best lekker achterin blijven zitten en je laten rijden, waardoor je niet verantwoordelijk hoeft te zijn. Maar wanneer iemand zelf de regie neemt, dus voorin de bus gaat zitten, krijgt hij langzamerhand meer grip op zijn leven en gaat er resultaat van zien." In Operatie Pelios leren mensen enerzijds naar hun beperkingen te kijken en daar naar andere mensen open over te zijn. Deze vorm van empowerment is volgens Riet ook een positieve invloed op de maatschappij, die nog altijd erg op beperkingen gericht is. Anderzijds ontdekken ze juist hun mogelijkheden en kunnen ze trots op zichzelf worden. Dit is soms een lange weg; iemand zegt bijvoorbeeld te willen beginnen, maar komt vervolgens niet opdagen. De consulent stelt zich steeds op als gelijkwaardige gesprekspartner, waarbij de eigen verantwoordelijkheid van de deelnemer een belangrijk punt is. Riet: "Je probeert in de individuele gesprekken de deelnemer inzicht te geven in zijn eigen gedrag en de gevolgen daarvan. Maar het is veel aftasten – je moet niet te snel willen gaan, of te langzaam. Vooral na de training is het blijven stimuleren van de deelnemers cruciaal. Want in de praktijk wordt het pas eng." Richard: "Ik denk mee, gooi soms de boel door elkaar, ben vraagbaak en regelaar. Ik probeer met de mensen de juiste weg te vinden vanuit een realistisch beeld van zichzelf en de wereld." Operatie Pelios is maatwerk. Mensen worden

"Ieder mens moet de kans krijgen om méér uit zichzelf te halen dan op een bepaald moment mogelijk lijkt"

gestimuleerd om zelf na te denken over wat ze nodig hebben en dit maakt hen zelfstandiger dan wanneer een ander dat zou bepalen. Voor Richard is dit een belangrijke drijfveer: "Ieder mens moet de kans krijgen om méér uit zichzelf te halen dan op een bepaald moment mogelijk lijkt. Je ziet het ook gebeuren: mensen gaan dingen doen die ze onmogelijk achtten, zoals het lopen van een stage ondanks ernstige pijnklachten. Maar het zit 'm ook in kleinere dingen, bijvoorbeeld zich aan afspraken houden. Mensen zijn soms verbaasd over zichzelf dat ze dat lukt. De meeste arbeidsgehandicapte deelnemers zijn daadwerkelijk gemotiveerd om iets uit dit traject te halen voor zichzelf." Het maatwerk gaat nog verder. Bij het zoeken naar een stageplek of baan wordt uitgegaan van de deelnemer en niet van een vast bestand van vacatures: de consulent kan dus met de deelnemer 'de boer op'. Dit stimuleert de motivatie en ook creativiteit van zowel deelnemer als consulent. Toch kan er nog veel verbeterd worden in de stap naar stage of werk: "In dit project behoort ook scholing tot de mogelijkheden, mits de deelnemer op een goede stageplek zit. Nu blijkt dat er ook een baanintentie vanuit de stageplek moet zijn. Het hangt dus niet alleen maar af van wat de deelnemer wil," zegt Riet. Ook Richard ondervindt soms moeite met de stap naar werk: "Ik zou graag zien dat het bedrijfsleven meer aansluit bij de huidige trend van 'gezamenlijke verantwoordelijkheid voor reïntegratie' door vaker stageplaatsen beschikbaar te stellen, bijvoorbeeld. We komen nog wel wat vooroordelen tegen bij werkgevers, waardoor ze niet altijd meteen een werkplek willen bieden." In de praktijk van Operatie Pelios blijken arbeidsgehandicapten, mits de verwachtingen van werknemer en werkgever duidelijk worden besproken, goed in staat om te werken. Riet vult aan: "Hoe meer bedrijven hiervoor open staan, hoe verder de overtuiging wordt uitgedragen dat iedereen, ook mensen 'met een vlekje', een bijdrage kan leveren in de maatschappij."

Transnationale samenwerking: The X Train

The X Train is een transnationaal samenwerkingsverband tussen projecten in vijf Europese landen, met de bedoeling om praktijkervaringen uit te wisselen, toolkits te ontwikkelen en methodieken en trainingen te testen in andere organisatiestructuren en culturen. De volgende EQUAL-projecten zijn partners in the X Train:

- CAD (Portugal)
- Diversity Faces (Zweden)
- Operatie Pelios (Nederland)
- SWELL (Schotland)
- Techne (Italië)

Employment Week (26-28 april, Brussel)

Projectontwikkelaars, beslissende partijen uit de politiek, overheidsvertegenwoordigers, particuliere organisaties en andere geïnteresseerden kwamen bijeen voor de Employment Week. De stand van The X Train trok de aandacht met de thematische inrichting: bezoekers kregen een treinkaartje, de slogan luidde: "Welcome aboard on The X Train" en de bemanning droeg een conducteurpet en bijbehorende fluit. Visitekaartjes, foldermateriaal en vooral ervaringen werden uitgewisseld. Potentiële partners voor toekomstige projecten boden zich aan uit onder andere Letland, Frankrijk en Finland. De workshop 'The X Train – a transnational perspective on equality and lifelong learning' trok 50 bezoekers. De Engelse versie van de vorige nieuwsbrief van Operatie Pelios is met gulle hand uitgedeeld. Europa heeft het geluid van de stoomfluit van The X Train nog in de oren!

Foto: Eén van de Portugese afgevaardigden van The X Train

Zweeds bezoek in Groningen (10-12 mei)

Twee vertegenwoordigsters van Diversity Faces uit Zweden hebben in mei Operatie Pelios bezocht. Zij hebben een kijkje kunnen nemen achter de schermen van Operatie Pelios en daarnaast gewerkt binnen de X-Trainwerkgroep Changing Attitudes.

Volgend station – next stop: Stirling, Schotland

Van 13 t/m 15 september 2004 zal in Stirling, Schotland de eindconferentie van The X Train plaatsvinden. De werkgroepen zullen zich presenteren en workshops zullen worden gehouden.

Nationale samenwerking

De ontwikkelingspartners van Operatie Pelios zijn organisaties met veel expertise op het vlak van (re)integratie van arbeidsgehandicapten en/of hebben ervaring met de beleidsmatige en financiële kant. De ontwikkelingspartners van Operatie Pelios zijn:

Provincie Groningen (aanvrager)

Postbus 855
9700 AW Groningen
tel. 050-316 47 29
Dhr. J. Janssens
Mevr. J.W.M. Vogels

Toeleiding naar Arbeid (projectmanagement)

Oosterhamrikkade 119
9713 KC Groningen
tel. 050-311 81 88
Dhr. W. Schuiten

UWV

tel. 050-520 51 82
Dhr. H. Post

Gemeenten Groningen, Leek en Hoogezand-Sappemeer

tel. 050-3675168
Mevr. M. Helmens

Noorderpoortcollege

tel. 050-5470977
Mevr. I. Jager

DSW Stadspark

tel. 050-5294353
Mevr. P. van de Veen

Rijksuniversiteit Groningen

tel. 050-363 62 56
Dhr. A.C. Glebbeek

Regionaal Arbeidsplatform

tel. 050-312 54 13
Dhr. P. Boekhoudt

St. Prohef

tel. 040-283 41 71
Dhr. P. van Elswijk

St. Budget in Vervoering

tel. 050-527 39 65
Mevr. J. Boerma